

Lapsed teatrisse!

Mõni ema-isa arvab, et kolmeaastane on veel liiga väike, et temaga teatrisse minna, teises peres on laps selles vanuses juba õige mitu etendust ära vaadanud. Kõik sõltubki lapsest: kas ja kui kaua suudab ta keskenduda, paigal püsida. Alustada saab aga juba beebieas ooperiteatri beebikontsertidel.

„Väikelaste tung meie beebikontsertidele ei taha lõppeda, tulijaid on õnneks palju,“ ütleb rahvusooperi Estonia noortetöö juht Tuuli Potik. Ooper-Kvarteti muusikud ei pane pahaks, kui pisikesed inimesed - oodatud on lapsed beebieast kolmanda eluaastani - tahavad oma käega katsuda pilli, kust helisid kostab. „Meie muusikud pigem rõõmustavad, kui näevad, et lapsed ja lapsevanemad kontserdile kaasa elavad.“

Beebikontserdil esitatakse klassikalise muusika pärleid, mis sobivad hästi nii beebile esimese kontserdielamuse saamiseks kui ka lapsevanematele nautimiseks. „Vahetame kava vähemalt kaks korda aastas,“ räägib Tuuli. „Jõuludeks on erikava: detsembris on kaheksa jõulumuusikale pühendatud kontserti.“

Augustis alanud beebikontsertide sari lõpeb maikuus. „Paneme kavva ka lisakontserte ja alati, kui käime teatriga väljas, püüame ka beebikontserdid kaasa võtta - sel hooajal Tartusse, Haapsallu, Viljandisse ja Rakverre,“ ütleb Tuuli. „Nõudlus on nii suur, et muusikud, kelle põhitöö on Estonia orkestris, kulutavad beebikontsertidele peaaegu kogu oma vaba aja.“

Beebikontserdil ei pea toolidel paigal istuma: põrandale on laotatud Estonia meistrite tehtud ülisuur teatriteemaline tegelustekk, millel vanemad saavad pikutada ja lapsed mängida. „See on ikka kontsert kogu perele,“ kinnitab Tuuli. „Sageli on see perele esimene kord lapsega pisut pidulikumalt välja minna. Vahel võetakse kaasa ka vanavanemad - see on küll beebikontsert, aga oodatud on loomulikult terve pere.“

Teatri jaoks liiga väike?

Järgmine samm laste teatriteel on mõistagi nukuteater. Kui vanalt sinna minna? NUKU lavastaja ja näitleja Helle Laas, kes on eluaeg lastele teatrit teinud, näeks heal meelel, et sõltumata vanusest on põngerjad esimeseks nukuteatrisse tulekuks ette valmistatud: on räägitud, mis on nukuteater, on kodus nukkudega teatri kombel mängitud, on selgitatud, et etenduse alguses läheb saal pimedaks ja selles pole midagi õudset.

„Mina arvan, et esimest korda võiks laps teatrisse tulle kaheaastasena, aga tegelikult oleneb kõik ikkagi lapsest: nii palju on neid, kes ei püsi pudeliski paigal ja tahavad kogu aeg liikuda, ka teatrisaalis - neile ei pruugi etenduse jälgimine väga väikesena veel jõukohane olla. Samas tulevad meie etendustele ka

Õhtulehe lisa

14.11.2019

Aigi Viira

156000

8 9 10

Rahvusooper Estonia

Eesti Rahvusballett

Ballett

Ooper

poolteiseaastased lapsed ja on väga vaprad - kõik sõltub ikkagi lapsest. Aga ettevalmistus kulub kõigile ära, sest kõik, mida laps teatris näeb, on ju täiesti teistsugune maailm.“

Varu teatriskäiguks aega

„Väga oluline on, et esimest korda lapsega teatrisse minekut ei jäetaks viimasele minutile,“ ütleb Helle. „Et tuled, kiirustad, hingeldad - see ajab ju lapse sassi, eks ole, mitte ainult esimesel korral, aga esimesel korral eriti. Tuleks rahulikult tulla pisut varem, et jääks aega enne etendust majas

ringi vaadata, kohvikus istuda ja mängutoas mängida. Paraku on seda viimase-minuti-rapsimist kõik nukuteatri näitlejad kõrvalt näinud. Kui aga laps on närvis, siis kandub see kergesti edasi ka teistele lastele ning tagatipuks näitlejatelegi.“

Helle, kes on ridamisi lavale toonud siiani repertuaaris püsivaid väikelastelavastusi („Tsuuh, tsuuh, tsuuh...“, „Vurrkann“, „Metsakülad“, „Kodud“ ja „Pesamunad“), teab, millest kõneleb. Üldistusi ei kipu ta tegema, poetab üksnes, et lastevägi, kes on tema etendustel käinud, koosneb väga erinevatest lastest ja etendustki võtab iga laps omamoodi: „Me ju ei tea kunagi, mida laps etenduses näeb ja millise pildi ta enda jaoks kokku paneb - see kõik oleneb ju tema elukogemusest. Vanemad näevad ehk näitlejatega ühesugust pilti, aga seda, mida loeb etendusest välja väike laps, meie ju ei tea. Kord kostab saalist terve etenduse jooksul mõni üksik naeruturtsatus, teise saalitäiega rökkab sama tüki ajal terve saal.“

Nukku, pilti ja liikumist

Väikelastetükid rõõmustavad pere pisemaid ikka ja jälle. „Üks ema rääkis kord pärast „Tsuuh, tsuuh, tsuuh...“ etendust, et käis seda vaatamas oma esimese lapsega, siis teise lapsega - ja nüüd oli kohal kolmandaga. See on ju vahva, kui kõik ühe pere eri vanuses lapsed on oma „Tsuuh, tsuuh, tsuuh...“ ära näinud. Igaüks omal ajal.“

Helle tõdeb, et oma menukate väikelastetükkide loomisega alustas ta üsna hilja. Kui aastal 2005 jõudis lavale „Ise, ise ka!“, mis pajatas traksinööbiga pükstes põrsast, kes mängib nukuteatrit ja läheb siis täitsa ise rändama, said saalid hoobilt puupüsti täis. Sestap tulid ka uued lavalood.

„Sel ajal ei olnud väikelastele suurt midagi tehtud, ei meil ega teistes teatrites,“ ütleb Helle. „Kui tehtigi, siis väga tekstipõhiseid lugusid, aga väikelapsed tahavad rohkem nukku, pilti ja liikumist. Pisikesed lapsed ei oska ise veel rääkidagi, aga natuke sõna ja häälightsusi etenduses ikka on, päris tumma tükki ju ei tee. Palju on neid lapsi, kes käivad mitu-mitu korda ühte ja sama tükki vaatamas. Oletan, et võibolla nad leiavad mingi oma mängu sealt

etendusest - ja iga kord on see natuke teistsugune, sest iga kord saab laps, kes vahepeal on pisut suuremaks saanud, etendusest midagi uut.“

Rauno Volmar

Ooperi ja balletiga sinasõbraks

Rahvusooperi Estonia haridusprojekt „Ka ooper kõlab tuttavalt“ on mõeldud põhikoolija gümnaasiumigruppidele ning selle eesmärk on tutvustada ooperit nii publiku kui ka lava poolelt.

Projekt on üles ehitatud mängulises võistlusformaadis ning erinevate teemade juurde kuuluvad nii ilmestavad näited kui ka mõtlemapanevad küsimused.

Videote, heliklippide ja piltide abil uuritakse koos päris ooperilauljatega, mis eristab ooperilaulu poplaulust ja arutletakse, miks peaks ooper tänapäeval noori kõnetama - aga räägitakse ka sellest, kuidas ooperiteatris käituda. Nagu igal võistlusel selgub ka siin võitja!

Projekt „Kuidas mõista balletti“ on mõeldud gruppidele, kes tulevad esimest korda elus balletti vaatama. Ühe tunni vältel keskendutakse küsimustele mis on ballett, milline on kõneks oleva balleti ajalooline taust ja kuidas seda mõista, mida tuleks balletti vaadates üldse jälgida? Jutuks tuleb balleti esteetika, kostüümid, dekoratsioonid jm, aga räägitakse ka sellest, milline on Eesti Rahvusballeti tantsija elu.

Haridusprojekte on rahvusooperil teisigi, üksikasjalikku infot nende kohta leiab teatri kodulehelt. Eelmisel hooajal osales rahvusooperi Estonia haridusprojektides üle 13 000 lapse ja noore. Allikas: www.opera.ee

Beebikontsertidel istub publik mugavalt tegelustekil ja keegi ei keela muusika saatel ringi tatsuda-käputada.

Martin Ahven Nukuteatris saavad lapsed pärast etendust nukkudega ka lähitutvust teha.

Aigi Viira